

KULTŪRAS NORIŠU PIEDĀVĀJUMA IZLASE, lai runātu ar skolēniem par aktuālajiem notikumiem

2022. gada marts

Pēdējā laikā mums nācies saskarties ar notikumiem, kas skarbi un bez kompromisiem pārbauda gan mūsu vērtību sistēmu, gan drosmi un spēju mainīties. Cilvēku dzīves mainījusi pasaules mēroga pandēmija un Eiropā notiek reāla karadarbība.

Kad pandēmija kaut nedaudz atkāpusies, esam jauna izaicinājuma vētras acī. Raizējas un atbildes uz šķietami neiespējamiem jautājumiem meklē pieaugušie, tai skaitā skolotāji, bet uz viņiem raugās bērni un pusaudži mājās un skolā. Kāpēc tā notiek? Vai tā vispār var būt? Kā ir patiesībā? Un, galu galā - kuram taisnība? Skolēni atnāk ar savu pieredzi no reālajām mājām vai virtuālajām vietnēm, kurās parasti uzturas, un grib saprast, kā dzīvot šajā pasaulē.

Visbiežāk viennozīmīgu atbilžu nav, tomēr mums ir kultūra un māksla visdažādākajās izpausmes formās, rosinot atklāti izrunāties pēc kopīgi pieredzētā, radot prieku un iedvesmojot, arī saucot cīņā vai slavējot varoņus. Gan radot kopības un spēka sajūtu, gan parādot atšķirīgo. Kultūra stāsta stāstus un rosina sarunāties, bet tā var būt arī meistarīgi veidots propagandas ierocis, lai liktu cilvēkiem būt *par* vai *pret* to, kas vajadzīgs kādam citam.

Kultūras norises, tai skaitā programmā “Latvijas skolas somā” iekļautās norises, palīdzēja mums tikt cauri smagākajam pandēmijas posmam, kad bijām ieslēgti katrs savās mājās. Ar interneta starpniecību koncerti, izrādes, muzeju dārgumi nonāca ne vien pie skolēniem, bet arī viņu ģimenes locekļiem, iepriecinot, paplašinot redzesloku un aizsākot sarunas par to, kas bijis, ir vai būs. Šis ir laiks, kad jādod iespēja izpaust savas sajūtas, bažas un kaut kur sadzirdētu vai iedīglī esošu paša veidotu viedokli, vienlaikus praktizējot gan kritisko domāšanu, gan empātiju.

Programma “Latvijas skolas soma” izveidojusi kultūras norišu izlasi, kas var noderēt pedagogiem, runājot par aktuālām šodienas norisēm. Ar kultūras un mākslas izpausmes līdzekļiem norišu veidotāji runā par pagātņi, mudinot domāt par šodienu, bet vēl jo vairāk par mūsu katra un visu kopīgo rītdienu. Sarunājoties ar skolēniem pirms un pēc kultūras norises, šie materiāli organiski iekļaujas mācību saturā un tajā cilvēciskajā saskarsmē, bez kuras skola ir tikai aukstas sienas.

Aija Tūna, programmas "Latvijas skolas soma" vadītāja

Plašāki norišu apraksti un citu norišu kontaktinformācija pieejama kopējā kultūras norišu apkopojuma tabulā: <https://www.km.gov.lv/lv/kulturas-norises-berniem-un-jauniesiem>.

MŪZIKA

Koncertprogramma “**Atmodas dziesmas. Dziesmotā revolūcija**”, SIA “Framest Music” (1.–12. klase; klātienēs un digitāla norise)

Laikmefīga, patriotiska prozas/mūzikas programma “**Par to, ko es tev neteicu**”, SIA “Larek” (10.–12. klase; klātienēs norise)

TEĀTRIS

Video iestudējums **“Puika ar suni”**, Istabas teātris (1.–9. klase; digitāla norise)

Izrāde **“Svina garša”**, Latvijas Nacionālais teātris (9.–12. klase; klātienēs un digitāla norise)

Dokumentāla izrāde **“Barikādes.docx”**, Rēzeknes teātris “Joriks” (8.–12. klase; klātienēs un digitāla norise)

Izrāde **“Notikums Viši pilsētā”**, Mihaila Čehova Rīgas Krievu teātris (8.–12. klase; klātienēs norise)

Izrāde–vēsturiskais mīlasstāsts **“LV vs RU”**, biedrība “Kvadrifrons” (5.–12. klase; digitāla norise)

Izrāde **“Fake news”**, biedrība “Kvadrifrons” (10.–12. klase; klātienēs un digitāla norise)

Izrāde **“Vectēvs”**, Jaunais Rīgas teātris (5.–12. klase; klātienēs un digitāla norise)

Izrāde **“Малыш”**, Liepājas teātris (8.–12. klase; klātienēs norise)

Mobilā teātra izrāde Liepājā **“Kurelieši: nakts pirms ausmas”**, SIA “Teātris TT” sadarbībā ar Satura mārketinga studiju (7.–12. klase; klātienēs un digitāla norise)

Mobilā teātra izrāde **“Strauta uguns”**, SIA “Teātris TT” sadarbībā ar Satura mārketinga studiju (7.–12. klase; klātienēs un digitāla norise)

DEJA

Kustību un objektu izrāde **“Karavīrs”**, nodibinājums “Zvaigžņu AkA” (5.–12. klase; klātienēs norise)

KINO

Filma **“Mans mīlākais karš”**, studija “Ego Media”

Filma **“Pilsēta pie upes”**, studija “Ego Media”

Filma **“Tēvs Nakts”**, studija “Mistrus Media”

Filma **“Dvēseļu putenis”**, studija “Kultfilma”

Filma **“Radinieki”**, studija “Ego Media”

Dokumentālā filma **“Ukrainas frontē bez pārmaiņām”**, režisors Sandijs Semjonovs (bezmaksas)

Vēl citas filmas atrodamas portālā www.filmas.lv

LITERATŪRA UN GRĀMATNIECĪBA

Video stāsts ar mūziku **“Elsbergs – divos naktī...”**, SIA “Liepāja Music” (8.–12. klase; digitāla norise)

MUZEJI UN ATMIŅU INSTITŪCIJAS

Muzejpedagoģiskā nodarbība **“Kā nosargāt demokrātiju?”**, nodibinājums “Ekspozīcijas “Sirdsapziņas uguns” atbalsta fonds” (5.–12. klase; klātienēs norise)

Nodarbība **“Kultūras dzīve Ventpilī Otrā pasaules kara beigu posmā 1944.–1945. gadā”**, rakstnieka Herberta Dorbes memoriālais muzejs “Senču puteklī” (5.–12. klase; klātienēs un digitāla norise)

Muzejpedagoģiskā nodarbība **“Krasta banga”: 1949. gada marta deportāciju stāsts**”, Talsu novada muzejs (5.–12. klase; digitāla norise)

Ekskursija ekspozīcija **“Savējo stāsti, ne svešo”**, Tukuma pilsētas vēstures muzejs “Pils tornis” (10.–12. klase; klātienes norise)

Kultūrvēsturiskās vides programma **“Mīts vai patiesība”**, Pastariņa muzejs (5.–12. klase; klātienes norise)

Muzejpedagoģiskā nodarbība **“Dzied circeņītis aizkrāsnē: 1941. un 1949. gada deportācijas”**, Latgales Kultūrvēstures muzejs (5.–12. klase; klātienes un digitāla norise)

Muzejpedagoģiskā nodarbība **“Latvijas Brīvības cīņas”**, Latgales Kultūrvēstures muzejs (5.–12. klase; klātienes un digitāla norise)

Muzejpedagoģiskā programma **“1991. gads – barikāžu laiks”**, Latgales Kultūrvēstures muzejs (5.–12. klase; klātienes un digitāla norise)

Izzinoša nodarbība **“Barikāžu laiks 1991. Tā laika jaunieša stāsts”**, biedrība “Pelēkais vilks” (1.–12. klase; klātienes un digitāla norise)

Izzinoša nodarbība **“Latviešu karavīrs Pirmā pasaules kara un Latvijas neatkarības kara laikā – Latvijas valsts izveides stūrakmens”**, biedrība “Pelēkais vilks” (1.–12. klase; klātienes un digitāla norise)

Muzejpedagoģiskā nodarbība **“Latvijas Republika. 1918.–1940. gads”**, Latvijas Nacionālais vēstures muzejs (5.–12. klase; klātienes un digitāla norise)

Muzejpedagoģiskā nodarbība **“Latvijas Republikas okupācija un pievienošana PSRS. Totalitāro okupācijas režīmu represijas pret Latvijas iedzīvotājiem”**, Latvijas Nacionālais vēstures muzejs (5.–12. klase; klātienes un digitāla norise)

Muzejpedagoģiskā nodarbība **“Pirmais pasaules karš Latvijas teritorijā, latviešu strēlnieki”**, Latvijas Nacionālais vēstures muzejs (5.–12. klase; klātienes un digitāla norise)

Muzejpedagoģiskā nodarbība **“Valstiskās neatkarības atjaunošana”**, Latvijas Nacionālais vēstures muzejs (5.–12. klase; klātienes un digitāla norise)

Mobilā izstāde **“LTF – par demokrātisku Latviju!”**, Latvijas Nacionālais vēstures muzejs (5.–12. klase; klātienes norise)

Mobilā izstāde **“Es, tu, mēs demokrātijā. Sabiedrības līdzdalība demokrātiskajā Latvijā (1918-1990–šodien)”**, Latvijas Nacionālais vēstures muzejs (5.–12. klase; klātienes norise)

Muzejpedagoģiskā programma **“Baltijas brīvības ceļš”**, Latvijas Nacionālā vēstures muzeja Tautas frontes muzeja nodaļa (1.–12. klase; klātienes norise)

Teatrāli izglītojošs uzvedums ar līdzdarbošanos **“Pieci likteņstāsti”**, Alūksnes muzejs (5.–12. klase; klātienes norise)

Muzejpedagoģiskā programma **“Trešās atmodas sardzē”**, Ludzas Novadpētniecības muzejs (5.–12. klase; klātienes norise)

Izglītojošā programma **“Domāt par holokaustu nozīmē domāt par sevi pašu...”**, Preiļu vēstures un lietišķās mākslas muzejs (5.–12. klase; klātienes norise)

Muzejpedagoģiskā nodarbība **“Kultūras daudzveidība, stereotipi un aizspriedumi”**, muzejs “Ebreji Latvijā” (5.–12. klase; klātienes un digitāla norise)

Muzejpedagoģiskā nodarbība **“Dzīve bez brīvības”**, Latvijas Okupācijas muzejs (5.–9. klase; klātienes norise)

Nodarbība **“Izstaigā Stūra māju”**, Latvijas Okupācijas muzejs (5.–12. klase; klātienes un digitāla norise)

Izglītojoša āra nodarbība–pastaiga “**Valsts pārvalde un vara Latvijā**”, nodibinājums “Personāla Attīstības Centrs” (5.–12. klase; klātienes norise)

Muzejpedagoģiskā nodarbība “**Latviešu strēlnieks Ziemassvētku kaujās**”, Latvijas Kara muzeja nodaļa “Ziemassvētku kauju muzejs” (1.–12. klase; klātienes norise)

MEDIJPRATĪBA

“**Medijpratības nodarbība**”, Latvijas Nacionālā bibliotēka (1.–4. klase; klātienes un digitāla norise)

Tiešsaistes nodarbība “**Cenzūra. Jēdziens un interpretācijas**”, Latvijas Nacionālā bibliotēka (9.–12. klase; digitāla norise)

Nodarbība “**Mediju kultūra un kritiskā domāšana**”, Latvijas Nacionālā bibliotēka (5.–12. klase; klātienes norise)

Nodarbība “**Lasišana kā pretošanās jeb pašizdots**”, Latvijas Nacionālā bibliotēka (9.–12. klase; klātienes norise)

BEZMAKSAS RESURSI

Metodiskie ieteikumi skolotājam un materiāli nodarbībām par holokaustu, Izglītības attīstības centrs un Aiovas universitāte (ASV), pieejams:

<https://iac.edu.lv/assets/Publications/Holokausts-pamatsk-LV.pdf>

Latvijas Nacionālā vēstures muzeja bezmaksas lekcijas (pieejamas šeit:

<https://www.youtube.com/LNVMuzejs>):

- Latvijas Universitātes Latvijas Vēstures institūta pētnieces Dainas Bleieres lekcija “**Svarīgākais par Ukrainas vēsturi pēc 2. pasaules kara**”;
- Latvijas Universitātes Vēstures un filozofijas fakultātes profesora Ērika Jēkabsona lekcija “**Galvenais par Ukrainas militāro un politisko vēsturi 19.-20. gadsimtā**”;
- Vēsturnieka Valda Klišāna lekcija “**Krievzeme vai Krievija? Ukrainas konflikts un viduslaiku vēsture**”.

Jautājumu gadījumā aicinām rakstīt uz pasts@latvijasskolassoma.lv.

www.latvijasskolassoma.lv

#LatvijasSkolasSoma

#SkolasSoma